

Soča

izhaja vsak petek o poldne in velja s prilogama "Primorec" in "Gospodarski List" vred po pošti prejeman ali v Gorici na dom pošiljan: Vse leto . . . . . gld. 4:40, Pol leta . . . . . 2:20, Četr leta . . . . . 1:10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poština.

Delavcem in drugim manj premožnim novim narocnikom naravnino znamo, ako se oglaša pri upravnitvam.

"Primorec" izhaja vsakih 14 dñij ob enem z ravnimi (na par) "Sociumi" številkami.

"Gospodarski List" izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kendar je v petek praznik, izidejo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo.)

Tiskovna pravda

prof. Babsch-a proti "Novi Soči"

dné 21. in 22. aprila l. 1893.

Danes teden začela je pred goriškimi porotniki tiskovna pravda Franca Babscha prof. na realki v Gorici proti "Novi Soči", oziroma proti našemu uredniku, zaradi razdaljenja časti. Povod tej pravdi bil je ta-le:

Graška "Tagespost" prinaša redoma tudi iz Gorice strupene dopise proti nam Slovencem. Kot goriški dopisnik znan je bil edini profesor na realki Franc Babsch. — V "Tagesposti" od 4. junija 1892. priobčen je bil dopis iz Gorice pod posebnim zaglavjem "Ein brutaler Überfall", v katerem je bil pretirano in neresnično opisan napad na goriške kolesarje pri Mirnu. Poleg raznih neresničnosti podtkal je dopisnik oni napad (treh razbrzanih 11—14 let starih mladičev) narodnemu fanatizmu slovenskih okoličanov do Nemcem in Italijanov. — Ta dopis bil je slastna kost goriškemu "Corriera", ki ga je objavil v prevodu že 7. junija in ki je zraven dodal nekaj še bolj strupenih opazk, izzyja tudi "Nova Soča". Redeni dopis v "Tagesposti" združil je splošno nevoljo v slovenskih krogih. Nejevolja je pa dospela do vrhunca, ko se je neoporečno dozna, da dopisnik je c. k. profesor na realki Franc Babsch. — Tudi udje kolesarskega kluba so bili nejevoljni na Babscha; poslali so "Tagesposti" popravek, s katerim so popravili več neresničnosti in zlasti z avrnil trditev, da bi oni napad bil delo slovenskega fanatizma proti Nemcem ali Italijanom.

Naravno, da se je s to zadevo moralova baviti tudi "Nova Soča," a storila je to v 24. st. od 17 junija proti dopisniku Babschu na takó krepek način, da je ta uložil proti uredniku tožbo zaradi razdaljenja časti. Ko je prof. Babsch naznanil v "Corriera", da je uložil tožbo, sledil je v "Novi Soči" od 24. junija drug članek, v katerem je prof. Babsch moral slišati več prav gremkih resnic. A iz celega članka izvrnil si je za zatožbo samo trditev, "da pošilja "Tagesposti" strupene dopise, s katerimi zavavlja in hujška proti onemu narodu, med katerim živi in posluje."

Uvodna preiskava vršila se je pri preiskovalnem sodniku Hektorju Franceschiniu. Naš urednik narekoval je sam po slovensko vse zapisnike. — Ko je bila ta preiskava končana, podal je Babsch po svojem zastopniku, židu dr. Graziadiu Luzzattu, obtožnico, proti kateri je urednik podal utoč, ki je bil odlokjen. Zato je glavna obravnava prisla na vrsto v sedanjem zasedanju naše porote, namreč 21. in 22. t. m.

Radovednost na izid te pravde bila je splošna; zato se je vršila obravnava pri natlačenih dvorani občinstva iz vseh stanov; pravniki in posebno židje bili so prav dobro zastopani.

Predsedoval je svetovalec Ambrož Flegar; druga dva sodnika bila sta svetovalec Schmarda in pristav Dell'Ara; zapršeni tolmač avokant Josip Fon, zapisnikar avokant M. Fabjan. — Zasebni tožnik prof. Babsch bil je osebno navzoč; gledal je srepo v tla ali pa nemirno brskal po nekih knjigah. Na njegovi desni sedel je njegov zastopnik, židovski odvetnik dr. Graziadio Luzzatto. — Tudi zatoženi urednik prišel je osebno k obravnavi; sedel je hladnokrvno pri osamljeni zeleno pregrnjeni mizici pred sodno mizo. Na desni za zagovorniško mizo sedel je dr. M. Laginja, na katerega so prav radovedno gledali posebno židje in njihovi goriški prijatelji.

Pri zrebanju porotnikov imel je Babsch jako ugodno stališče, urednik pa silno negodno. Med vsemi porotniki bila sta le dva Slovenca; ostali so bili: trije židje, dva Nemci in vsi drugi Italijani, med temi več priznanih naših političnih nasprotnikov.

Po zapisi segi porotnikov prečita zapisnikar g. M. Fabjan obtožnico, s katero prof. Babsch toži urednika dveh pregreškov,

namreč: I. po §§. 488. in 493. k. z. zaradi tega, ker ga je "Nova Soča" po krivici delžila, da pošilja "Tagespost" strupene dopise, s katerimi hujška proti Slovencem ter gre takó na roko našim irredentovcem, t. j. irredentovcem v Gorici, kar bi bilo takó nečastno in neuravno, da bi ga ponizalo pred javnim innenjem. — II. po §§. 491. in 493., ker je "Nova Soča" trdila, da prof. Babsch je mož, kateremu v Gorici nihče več niti besedice ne veruje, in da ga ni v Gorici človeka, ki bi imel do njega le količaj spoštovanja, ker znano je o njem veliko prezanimivih a malo poštenih (!!) prizorov, — s katerimi besedami je bil obdolžen zaničljivih lastnosti ter izročen javnemu zaničevanju.

Na to se prične zagovor urednika proti obtožnici.

Predsednik (zatoženemu uredniku): Ali se čutite krivega, česar Vas dolži obtožnica? Kaj imate povedati v svoj zagovor?

Urednik: Dovoljujem si natančnejše razložiti povode, ki so me vedili, ko sem pisal toženo članka proti prof. Babschu. Pred vsem naj omenim, da med vsemi večjimi nemškimi časopisi, ki se v sov. zemlji zmislu bavijo s Slovenci, je v prvi vrsti graška "Tagespost", katera prinaša v največji meri strupena poročila o vseh važnejših dogodkih na Slovenskem. V vseh glavnih slovenskih krajih imá stalne dopisnice. Takó tudi v Gorici, od kjer se pošiljajo dopisi, ki so prav sovražni nasproti slovenski dvretjetinski večini v deželi, proti kateri ščuvajo in dražijo italijanski del prebivalstva. Taki dopisi vznenirajo in žalijo slovensko prebivalstvo, a to toliko bolj, ker italijanski listi jih pridno prevajajo in priobčenje, češ, glejte, kakó tudi veliki nemški listi sodijo o naših slovenskih sosedih.

Tudi koncem maja l. 1892. priobčila je "Tagespost" tak dopis iz Gorice, ki je zlasti mestne Slovence ne malo razdražil.

Spološno pa je bilo znano, kar se je javno govorilo, da goriški dopisnik "Tagespost", tega prizanega velikonemškega lista, je Franc Babsch, profesor na tukajšnji realki.

Predsednik: Kje se je takó govorilo? Kdo je takó trdil? Ali morete natančnejše utemeljiti tako trditve?

Urednik: Takó "govorili tudi vsi Babschevi tovarisi in sti, ki so prihajali ž njim v vedenju dotiko. S popolno gotovostjo se more pa le silno redko govoriti o dopisnikih, kar jaz, kot urednik, sam najbolje vem. Saj n. pr. danes ja z sedim na zatožni klopi, dasi toženih člankov morebiti niti pisal nisem; uredniška tajnost nam zategadel skoro onemogoča, da z gotovostjo izvemo za imé tega ali onega dopisnika.

V "Tagesposti" od 4. junija prišel je zopet dopis iz Gorice pod posebnim zaglavjem: "Ein brutaler Überfall". Že nadpis sam je razdaljiv za slovenske okoličane. V tem dopisu je bil pretirano naslikan napad na goriške kolesarje pri Mirnu; trije razposajeni dečki so v temni noči kamenjali kolesarje, kar je dopisnik razupil po svetu kot surov načad, ki je delo slovenskega fanatizma proti Nemcem in Lahom. — Ta dopis objavil je "Corriere" že 7. junija ter dodal par še bolj strupenih opazk, katere, predlagam, naj se pozneje precitajo. "Corriere" opazke so še bolj razdražile slovenske kroge v Gorici. — V obtožnici se trdi, da "Nova Soča" od 10. junija se ni nič bavila z rečenim dopisom v "Tagesposti". To ni res! V isti številki sem na lep način omenjal dogodek pri Mirnu, a svečano sem ugovarjal trditi, da bi se bilo to zgodilo vsled narodnega fanatizma slovenskih okoličanov proti Nemcem in Italijanom. Dejai sem dalje, da bi se bilo enako zgodilo tudi v slučaju, ko bi Slovenci sedeli na kolesih, in priznal, da mladina v okolici je res surov in to toliko bolj, kolikor bliže je Gorici. — Iz Mirna došla je deputacija v uredništvo, da treba krepko zavrniti skrunilce okoličanske časti, kajti enaki pretirani ali naravnost izmišljeni dopisi prihajajo pogosto v javnost, in to posebno o Mirencih. Tudi pri enem deželnem poslancu bila je pozneje deputacija, ki je prosila, naj bi naši deželni poslanci pri bližajočem se zasedanju deželnega zabora storili kake korake, da bi se zaprečili taki

dopisi, zlasti ker se je med tem časom neoporečno dozna, da dopis je prišel iz peresa profesorja Franca Babscha. — "Tagespost" od 10. junija priobčila je popravek kolesarskega kluba, ki je že sam čutil potrebo, popraviti več neresničnosti, zlasti pa trditev o nagibu, ki je vodil napadovalce, t. j. da se napadnik nekakor ne sme pripisovati narodnemu fanatizmu slovenskih okoličanov. — Ker cena imel v rokah dokaz, da "Tagespost" dopisnik je prof. Babsch, . . .

Predsednik: Saj tega tudi ne taji!

Urednik: . . . ker ne more, — napisal sem prvi članek v "Novi Soči" od 17. junija 1892. Naravno je, da edini slovenski politički časopis na Goriškem ni mogel molčati na napade v "Tagespostu" in za njo v "Corriera", zlasti ne potem, ko je bilo dokazano, da dopisnik je c. kr. profesor, ki po svojem stališču bi moral biti nevtralen, kajti on imá pod seboj učence obeh narodnosti v deželi. Vsled tega bi se nikakor ne smel spašati v strankarske borbe ter netiti sovraštvo in prepri med obema narodnostima v deželi, ko imamo domačih hujščakov že veliko preveč. — Ko jo prof. Babsch naučnil v "Corriera" in "Ecu", da bo tožil, napisal sem še drugi članek v "N. S." od 24. junija, iz katerega pa toži le majhen odstavček, dasi so v njem navedena štiri zavrnitev nečastnih dejanj. — Omeniti moram, da v prvem članku se nahaja tiskovna pomota, namreč tam, kjer je rečeno, da o prof. B. je znano veliko prezanimivih, a malo častnih prizorov, moral bi biti izraz "malo častnih" ločen v dve besedi, namreč: "malo častnih prizorov", kar je od prvega pomena kako različno, da povsem nasprotno.

(Na to je sledil daljši prepri zaradi rečenega tiskovnega pogreška. Predsednik ni mogel razumeti, da "znano je o B. malo častnih prizorov" je povsem nekaj drugega nego "malo častnih prizorov". Prevajalo se je eno in drugo na italijansčino, a takó, da razloček ni bil jasen. Nakrat je pa dr. Graziadio Luzzattu razsvetil glavo filologika znanost slovenskega jezika, da je vskliknil: "Toliko bolje! Sprejemam popravek; še slabši je za zatoženca".)

Urednik (nadaljuje): Ko sem pisal toženo članka, nisem osebno poznal prof. Babscha. Pokazal mi ga je nekdo še le koncem novembra na Travniku. Veliko pa sem slišal o njem govoriti, da sem dobil o njem neko njemu jako neugodno prepričanje, dasi ga niti poznal nisem. Izključen je zategadel vsak oseben povod, ki bi me bil vodil, ko sem pisal proti njemu. Označil sem ga takó, kakor so mi ga opisavalni tisti, ki so ga najbolje poznali, ker so imeli ž njim večje zveze; o resničnosti svojih besedij bil sem popolnoma prepričan. To prepričanje pa je bilo povsem utemeljeno v dejanih, s katerimi si je prof. B. uničil pred svetom spoštovanje in ugled. Da je bila moja sodba o prof. B. resnična, hotel sem dokazati z mnogoterimi nečastnimi dejanji profesorja Babscha; navedel sem tudi veliko prič, ki bi dokazale, kar treba, da opravičim razdaljivo izrek, a sodni dvor mi tega dokaza resnice ni dopustil in ni pozval k obravnavi zahtevanih prič. Ponavljam zategadel svojo zahtevo in prosim, da se pozovejo k obravnavi vse one priče, koje sem navedel v ulogi 9. t. m., ker drugače mi ni mogoče braniti se proti obtožbi.

Predsednik: V tem pogledu ni bilo mogoče dopustiti dokaz resnice, ker taki in enaki pregreški so kaznjivi le na zahtevo poškodovanih oseb.

Urednik: Tu ne gre za kaznovanje prof. B., marveč le za dokaz, da tožitelj je sam krije, ako je o njem sodba, kakoršna se nahaja v toženih člankih, splošna. Jaz sem prof. B. dolžil zaničljivih lastnosti ne da bi o njem povedal le eno samo dejanje. To svojo sodbo moram torej po izrecenem besedilu §. 491 k. z. utrditi s tem, da navedem nečastna dejanja tožilčeva, katera so uzrok, da gre o njem po mestu in deželi slab glas, ki je našel potem javen izraz v "Novi Soči". Prosim torej, naj se

Oznanila

in "postanice" plačuje se za štirlstopao peti-vrato:

8 kr. če se tiskajo 1krat,

7 " " " 2 "

6 " " " 3 "

Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru.

Poznanične številke dobivajo se v tobakarnah v Nunski in Šolski ulici po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništva, naročni in reklamacije pa upravnitvu "Soče". — Neplačani pismi uredništvo ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnitvo je v Marziničevi hiši, Via del Mercato št. 12, II.

mi dovoli dokazati z dejanji in pričami, da je sodba o prof. B. docela resnična.

Predsednik: O tem bo sklepal sodni dvor.

Zagovornik dr. Luginja: Obtožnica je preveč splošna. Naj se bolje določijo odstavki v "N. S."

Dr. Luzzatto: Obtožnica je prav natronča. Cita znane trditve o profesorju B.

Predsednik povzame na kratko te trditve, ki so: da je pošiljal "Tagespost" strupene dopise proti Slovencem ter v tem del na roko našim irredentovcem — in da je mož, kojemu nihče ne veruje ter da nimá do njega spoštovanja. Uprava zatoženca, kakó opraviči trditve, da prof. B. je pisal v "Tagespost" strupene dopise itd. ter del na roko irredentovcem.

Urednik: To ni nikjer rečeno. Ako se čita ves prvi članek, razvidno je takoj, da se tamkaj trdi le o "Tagespost", da priča strupene dopise proti Slovencem, s katerimi gre na roko našim irredentovcem. Najpoprej govoril članek o dopisu v "Tagespost" od 4. junija ter o popravku 10. junija, na kar sledi odstavek, ki opisuje, kako baš list je graška "Tagesposta", namreč da priča strupene dopise itd. ter da gre na roko našim irredentovcem. Potem še sledi dalje: "Goriški dopisnik je nek Franc Babsch, c. kr. profesor itd.", t. j. platen na začetku članka omenjenega dopisa. Jaz sem bil sicer prepričan po splošnem zatrjevanju Babsch-ovih znancev, da je pisal tudi druga hujščajoče dopise, a ker kot urednik dobro vem, da se take resnice dajo le redko dokazati, zato sem trdil le toliko, kolikor sem mogel dokazati, namreč, da je pisal dopis v "Tag." od 4. junija. Zategadel odločno ugovarjam, da se ono, kar sem splošno trdil o "Tagespost", prenaša na osebo profesorja Babscha.

Predsednik: Pa tudi v naslednji številki "N. S." od 24. junija ste trdili nekaj enakega naravnost o profesorju B., namreč z besedami: " . . . mi gospodu profesorju ne zavidamo take hvale, katero si je pridobil edino s tem, da je v veliko veselje naših narodnih nasprotnikov zabavil in hujškal po graški "Tagespost" proti onemu narodu, med katerim živi in posluje".

Urednik: To je res. Toda to sem trdil edino le o njegovem dopisu v "Tag." od 4. junija, kateri so objavili tudi laški listi, ki so dopis porabil za nove napade proti Slovencem. Z onim dopisom je prof. B. res hujškal proti Slovencem, kar je jasno razvidno že iz tega, kakó hlastno ga je "Corriere" porabil. Da so dopis enako tolmačili celo B. najožji tovarisi, razvidno je iz popravka, kateri je kolesarski klub priobčil v "Tag." od 10. junija. — Konečno omenim še, da da izraz "našim irredentovcem" nikakor ni umet "irredentovce v Gorici", kakor trdi obtožnica, marveč irredentovce v obči, t. j. v celi dižavi, kajti "Tagesposta" — katerega edino podtikal takó delovanje — prinaša dopise iz cele Primorske in iz Dalmacije ter pospešuje vse, kar je slovenskemu prebivalstvu sovražno.

Urednik: Dá, gospod predsednik, saj jaz tudi to želim. Toda brez mojih prič mi vsega tega ni mogče dokazati. Vse one priče ne izrekó le svojega osebrega prepričanja, marveč povedó, kakošna je splošna sredba o prof. B., ker le to, in nič drugega, sem jaz izrekel v "N. S." Poleg tega pa priče tudi s posamičnimi dejanji, ki so za prof. B. kako nečastna, utemeljena, zakaj imajo o njem tako in ne drugačno prepričanje.

Predsednik: Zakaj pa niste vsega tega navedli v svoji ulogi od 9. t. m.? Sodilča mora imeti o vsaki priči natančno določeno, o tem naj se izpraviš, česar pa Vi niste storili. Sicer pa bo o tem sklepal sodni dvor. Nadaljujte, kar veste reči v svojo obrambo o: "prezanimivih a maločastnih" prizorih.

Urednik: Prof. B. osebno sicer nisem poznal, a imel sem o njem tako nengodno sredo, ker si slal sem veliko praviti o raznih zanj res nedostihih dogodkih, ki mu nikjer, koder ga poznajo, niso delali časti.

Tako n. pr. uheja se v aktih 90. strani obsegajoča knjiga "Die alten Germanen", katera je "spisal" prof. Babesch, ki se v uvodu s visokoletocimi besedami hvatisa, koliko grozega truda ga je stala ta "kritische Erörterung" (kritičko pretresavanje), kolike važnosti je njegovo delo, itd. itd.

A kaj se pokalo? Začenitvi strokovni list "Zeitschrift für österreichische Gymnasien" objavljal je vedjo kritiko prof. Dundacek - z, kateri je silovito razmesaril to "kritičko razpravo" Babesch-evo. Kritika je bila za prof. B. takó učinkovita v vsakem oziru, kakor morebiti nobena druga, od kar se nemaki citi in piše. Dokazal je namreč, da je prof. B. od besede do besede prepisal zgodovinska predavanja nekega profesorja na dunajskem vseučilišču. Ta predavanja je namreč nekdo stenografsko in potem hektografski ponosnil. Eden tak istis prisel je v roke tudi prof. B. Toda mož je imel grozno smolo. Stenograf je namreč naredil veliko pogreškov, katera je prof. B. vse od kraja do konca prepisal tudi v svojo "kritičko razpravo".

Nastale so prav smerne pomote. Kritika je prišlovena aktom. Prosim veleslavni sodni dvor, da bi se prečitala, ker s tem se pokaže, da je prof. B. sam kriv, ako je zgubil spoštovanje in resnost pravega moža pri vseh onih, ki so to kritiko čitali. Kritika omenja dalje, da je prof. B. hotel veljati kot učen germanist. Zato je pod prepisana predavanja nabral vse polno citava, češ, da se bo mislilo, koliko virov je več moral preučiti, da je spisal svojo "kritičko razpravo", toda ti citati bliži so le neukretno in nesrečno skupaj znešeni, kar ga je še bolj osmešilo pred svetom. Prosim, da se prečita vsaj uvod k rečeni knjigi in kritika profesorja Dundaceka, na katero je prof. B. hrabro molčal.

Predsednik: Taka "literarna tatvina" se kaznuje le na zahtevo poškodovanca; zato je sodni dvor že odločil, da o tej reči ne gripišti dokaza resnice.

Urednik: Saj jaz ne zahtevam, naj se prof. B. morebiti kaznuje radi tega. Ne! Jaz hočem popolnoma v zmislu zakona le dokazati s tem nečastnim dejanjem, da je prof. B. zaslužil ono sredo, ki je iz javnosti prišla tudi v predale "N. S.", vsled česar sem jaz zdaj tožen.

Predsednik: Sodni dvor bo o tem sklepal. Dalje!

Urednik: Še gršo literarno tatvino zagredil je prof. B. nasproti g. dr. Pavlu pl. Bizzarro v Gorici. Ta gospod je z veliko skrbnostjo spisal nemško delce o našem morskom zdravstvu Gradežu. O tem je izvedel tudi prof. Babesch. Šel je k dr. Bizzarri in ga naprosil, naj mu posodi rokopis, da bo občudoval njegovo delce. Dr. Bizzarro mu res posodi rokopis, a kaj storí Babesch? Gre in — prepis doslovno najznamenitejše oddelke, spravi vse skupaj v obliko podlistka, kateri je postal dunajski "Neue fr. Presse", katera ga je tudi priobčila. Tako pod naslovom blestelo je imé pisatelja: Von Prof. Fr. Babesch. Govorilo se je, da je Babesch prejel za podlistek 50 gld., kar je verjetno, ker je znan, da "Neue fr. Presse" draga plačanje dobre spise. Toda prof. B. je imel veliko smolo tudi s to svojo "literarno tatvino" najhujše vrste. K izpisu iz rokopisa dr. Bizzarra je dodal le 22 svojih vrstic, a še v teh je bilo toliko neresnic, da je neki dopisnik iz Grada v tedanju goriškem listu "La Rassegna" osmešil Babeschovo znanje in temeljnost. "La Rassegna" je prof. B. tudi krepko okreala radi tega, ker je svoj podlistek ukral iz rokopisa dr. P. pl. Bizzarro. — Ta dogodek je zbulil splošno zanimanje v Gorici in vsi tisti, ki so o njem doznavali, zgubili so sleherno iskro spoštovanja do tega moža. — Rokopis dr. Bizzarra in pa dopis v "Rassegna" nahajata se v aktih; prosim, da se porabi v mojo obrambo vsaj to, kar je dr. Bizzarro izpovedal pri uvodni preiskavi.

Predsednik: Omeni po priliki to, kar pri prejšnjem slučaju.

Urednik: Splošno je znano že več drugih dogodkov, ki so pomagali, da je prof. Babesch prišel na slab glas. Omenim naj le par njih:

Pred leti se je raznesila o prof. B. po Gorici govorica o nekem tako nečastnem

dogodku, da ga nočem pred telikim občinstvom niti omenjati; reč je sicer povsod znana. Prof. B. je bil prav hud, ko je doznał, kaj se o njem pripoveduje. Nekega dne prišel je ves razkačen v konferenčno sobo, rehneč: "dies verflucht italienische Bagage" — mislec, da so nekateri Italijani razneli o njem omenjeno govorico. V kotu je sedel profesor italijskega gosp. Nicolò Ravalico, kojega je posvka tako razdrasil, da je ustal, zletel proti njemu in priložil mu baje prav gorko zaščitico, na kar ga je B. potem že — odpuščanja prosil. (Spletén smeh po dvoranji). — Tudi ta dogodek sem hotel dokazati s pričami, ki so mi pa bile odklonjene, češ, da tudi dokaz te resnice ni dopuščen. — Še eno dogoditev.

Pred nekaj leti ustanovil se je v Gorici odsek, večinoma nemških gospodov, ki so hoteli postaviti dr. Mauričiu praktikan-didatu dr. Egger-ja. Odsekovega posvetovanja se je udeležil tudi prof. B., ki je pa takoj po seji hitel pozno v noč k dr. Manroviču, kateremu je vse razdelil; izdal je tako celo lastno stranko. Upišam, kako spoštovanje naj imamo do takega moža?

Dr. Grazadio Luzzatto: Zatožence je omenjal neko govorico o danabujeta zasebnem tožniku, katera je bilo takó znamenita, da je ni hotel niti izreči. Pozivljam ga, naj jo le pové in naj pové sploh vse, kar vó o gospodu prof. Babeschu, ki ima čisto vest. Kar se pa tiče ravnokar pripovedovanega dogodka o dr. Mauričiu, izjavljam, da je vse izmišljeno in vse skupaj je le novo obrekovanje od strani zatožence. Prof. B. ni bil nikoli v hiši dr. Mauriča, razen teden, ko je šel po izvedovat, v koliko je on v zvezi s to govorico. Ker pa nikče ne more dati boljšega pričevanja nego sam naš prejasm župan dr. Giuseppe Manrovič, predlagam, naj se pozove kot priča v tej zadevi, da se največljavnejši razkrije to obrekovanje.

Urednik: Kar sem poprej hotel zamolčati, je splošno znano; a omenjal bi bil natančneje, da so se pozvale priče, kakor sem zahteval, s katerimi bi dokazal resnice svojih trditvev, dosedanjih in še novih. Svetčeno pa protestujem, da se pripoved o morebitnem dogodku z dr. Mauričem imenuje novo obrekovanje o moje strani. Jaz pripovedujem to, kar sem shjal od mož, ki so slišali o tej reči pripovedovali dr. M. samega, kar sem pripravljen dokazati. Ako se pa dokaže, da vse to nič res ni, onda sem jaz le žrtva podle mistifikacije, o čemur doslej pa še nisem prepričan. Zato nimam nič proti temu, da se pozove dr. M. kot priča. V slučaju pa, da on potrdi izjavo tožilcevega zastopnika dr. Luzzatto, prisiljen bom v svoje opravičenje navesti priče, ki povedo, da se je dogodek z dr. M. res takó pripovedoval, kakor sem ga jaz opisal.

Predsednik: Govori se lahko marsikaj, tudi celo mesto lahko nekaj govoril, ali kdor take govorice tiska, mora se poprej natančno prepričati, ali je resnično ali ne. (To pomoto g. predsednika je drugi dan dr. Laginja popravil, ker dogodek o dr. M. ni bil tiskan, ampak naveden je bil le pri obravnavi v obrambo.) — O predlogu, zil naj se kot priča pokliče dr. M. ali ne, razsodi sodni dvor.

Dr. Laginja: Devoljujem si slavnemu sodnemu dvoru staviti predlog, naj v sporazumu s tožnikom natančno določi besede, vsele katerih se tožitelj čuti žaljenega na svoji časti, in potem naj se gospodje porotniki poprašajo, ali razumejo v izvirniku dotedne besede, ker jaz vidim v tem veliko važnost, da gg. porotniki imajo pred očmi "corpus delicti" in ne le bledje fotografije v podobi prevoda.

Predsednik: Pravi, da doslej smo si v takih slučajih pomagali vselej s prevodi po zaprišenem tolmaču; da se čitajo članki najprej v izvirniku in potem v prevodu; da so sodne razmere v deželi take, da drugače ni mogoče, ker mnogi gg. porotniki so doma dolci v Furlaniji, ki ne razumejo niti besedice slovenske.

Dr. Luzzatto: Potrujuje in odobruje besede g. predsednika; pravi, da neče slediti častitemu gospodu tovariju (dr. L.) na izproženo polje, marveč da se povsem udaja sklepom sl. sodnega dvora. Vendar dostavlja, da se od porotnikov ne more zahtevati, da morajo znati vse jezike, ki se utegnejo govoriti pri obravnavi; zato je tu zaprišen tolmač. V aktih so tudi nemški spisi, priče govorijo lahko nemški, a kakó bi bilo mogoče sestaviti porot, ki bi vselej dobro umela vse te jezike?

Dr. Laginja: Da bi porota moralna umeti vse mogoče jezike, tega nič ne zahteva. Toda zatoženec je v tej deželi domačin in njegov jezik govorí večina deželnega prebivalstva; zato je povsem opravičena moja zahteva, da je ljudski sodniki poprašajo, ali razumejo jezik zatoženca, ali razumejo v izvirniku one besede, zaradi katerih je tožen, ker le po izvirniku morejo dobiti o zatoženčevem pregrešku povsem jasen pojem. Ostajam zategadel pri svoji zahtevi.

Predsednik: O tem bo razsojal sodni dvor. Na to zapisnikar čita Babeschov dopis v "Tagesposti" od 4. junija ("Ein brutaler Überfall"), tolmač pa čita prevod; enako se čita popravek kolesarskega kluba v "Tag" od 10. junija.

Na to pride na vrsto prvi toženi članek v "N. S." od 17. junija. Zatoženec zagovornik se upira temu, da bi se čital ves članek, ampak samo tiste vrstice, radi katerih prof. B. toži. Tožilčev zastopnik pa zahteva, da se mora čitati ves članek, kajti — ko je višje dejelne sodišča odbilo utok proti t-tekšici — odobrilo je vse njene zahteve, torej tudi to, da se čita ves članek. Sodni dvor odobri zadajo zahtevo in čita se v izvirniku ter potem v prevodu ves članek. Prevod je bil nedostaten; zato ga tolmač in zagovornik v nagnici nekoliko opilita. Na to se čita drugi članek v "N. S." od 24. junija, v katerem se omenjajo štiri dejanja: prof. B., s katerimi si je omatal čast pred svetom. Toda prof. B. je v obtožnico sprejel le trditve, da posilja strupene dopise grški "Tagesposti", s katerimi zabavljajo v hujška proti Slovencem.

Dr. Luzzatto: Zahteva, naj se precítajo tudi tiste vrstice v prvem članiku, ki so bile zaplenjene, češ, da iz njih se razvidi zatoženec v zloben namen, da bi škodoval prof. B. Sodni dvor privoli v to zahtevo in zaplenjene vrstice se precítajo. Njih pomen je ta le, da bi vsi tisti zanimivi prizori, ki so znani o prof. B., uničili že deset slovenskih profesorjev; nekaj takih prizorov znano je tudi višjim oblastnjim, ki pa ne marajo prof. B. poslati iz Gorice, ker bi s tem Schulverein zgubil enega svojih klobovodov.

Dr. Grazadio Luzzatto: Uprša urednika posredovanjem tolmača, ali je s tem besedami meril na prof. B. in kaj je s tem nameraval?

Urednik: Odločno ugovarjam temu, da bi bil nameraval škodovati prof. B. na takóčiu, kaker je neprej trdil tožilčev zastopnik, s katerim slišal pozitivno. Izrekel sem le svoje prepričanje, kaj bi se bilo zgodilo s kakim slovenskim profesorjem, aki bi oblastnije velele o njem le desetino tega, kar je splošno znano o prof. B.

(Tu je bil urednik poprašan — od koga, se ne spominjam — kateri takí prizori so bili znani tudi višjim oblastnjim?)

Urednik: N. pr. ta-le. Pred nekaj teti — in sicer I. 1887. — je prof. B. hudo črtil sedmošolca Frommer-ja. Ta je vedno tožil svojemu inštruktorju in drugim znanem, da prof. B. ga hoče uničiti. Zato se je tožilko pridneje učil njegovih predmetov. Posebno je Frommer bil prepričan, da B. ga vrže pri zrelostrem izpit. — Prof. B., da bi pri maturi delal lepo figuro, dal je že naprej vsakemu maturantu po nekaj uprašanju, na katera naj se pripravlja. Tudi Frommer je dobil taká uprašjanja. Ker je pa imel B. na sumu, zato je za vsak slučaj zapisal ne le svoja uprašjanja, ampak tudi ona, katera so dobili njegovi tovariši. — Pride matura. Vsí sedmošolci so dobili prej naznanjena uprašanja, le Frommer ne. Ta se je takoj pritožil pri komisiji in nastal je prav mučen prizor. Ud komisije je predlagal, naj prof. B. dá Frommerju kakó drugo uprašjanje, n. pr. to (katero je ud postavil). Na to reče Babesch: "Na to uprašjanje nisem pripravljen". Ud komisije pa ga zavrne: "Kaj, niti toliko niste pripravljeni, kolikor smete zahtevati od maturanta?" B. na to nič odgovoril. — Pozneje se je Frommerjev vrh pritožil celo na ministerstvo z zahtevo, naj se matura Frommerjeva ovrije; nekaj resnice torej mora biti na tem. Toda celo zadeva se je takó pomečkal, da je prof. B. dobil samó strogo ukor od ministerstva, ki je poslušalo le poročilo predsednika komisije Teodora Pantka.

Predsednik: O celej tej zadevi imamo v aktih dve spričevanji; prvo je tradno poročilo ravnatelja Schreiberja, drugo pa zapisnik o zasišjanju Teod. Pantka. Iz obojega je razvidno, da se je o tej zadevi že vršila disciplinarna preiskava proti B., ki je končala pa edino s tem, da je B. dobil strogo ukor. Nova preiskava ni dopustna. Naj se presliši Pantka, zahtevali ste Vi sami v atoku proti obtožnici kar se je zgodilo.

Urednik: Sirša javnost ni niti vedela, da se je vršila kaká disciplinarna preiskava proti B. Pač pa je bilo dobro znano ono, kar se je pri maturi zgodilo — in to je B. spravilo v nečastno luč, ne pa konečni izid neznane preiskave. Ako je ravnatelj Schreiber dal B. zdaj dobro spričalo, je to njegova stvar. Jaz pa imam vse polno prič, ki dokažejo, da je Schreiber vse drugače govoril in sodil o Babeschu, katerega bi se bil rad prej ko slej iznebil. Naj povem le eno njegovo sodbo; rekal je namreč večkrat: "Schade für 'iesen talentvollen Menschen, ass er so charakterlos ist; ei hat seinen Beruf verkehrt". er hätte Spitzel werden sollen". (Spletén smeh).

Predsednik: "Je pač Schreiberjevo osebno muerjenje, ki nič ne dokaže. Zato sodni dvor tudi njega ni dopustil za pričo.

Urednik: Kar se tiče tega, da sem v utoku zahteval, naj se dr. Pantke zasiši kot priča pod prisego, storil sem zato, ker Pantke je star in živi v Gradežu; kdo vše, ali bi mogel osebno priti k obravnavi? Vse druge priče pribranil sem za glavno obravnavo. Pantke je bil predsednik komisije, a to še nič ne dokaže, da mora on za vse vedeti; zgodilo se je lahko marsikaj, na kar se on več ne spominja. Zato naj se pozovejo tudi druge priče, koje sem navedel v svoji vlogi od 9. t. m.

Na to se čita "Corrier" strapeni do-

stavek na B. dopis v "Tag". Čita se dalje tudi "Nova Soča" od 10. junija; glavne mili si tega članka podali smo že nekje spredaj.

Urednik: Na ta članek treba je majhnega pojasnila. Proti koncu je rečeno, da glavarstvo je poslalo županstvom v okolici okrožnico, s katero jih poziva, naj strogo pozijo na red in javno varnost. Dalje stoji tam uprašanje: Kaj se je storilo pa v Gorici v tem osiru? — S tem sem mislil na slučaj, da sem bil jaz sam že trikrat napaden na javni ulici v Gorici, radi česar so se vršile kazenske obravnave, pri katerih so napadovalci bili tudi kaznovani.

Na to je bila obravnavna pretrgana za par minut. (Dalje pride).

Obsojeni urednik: prejel je že tretji dan po obravnavi iz peresa odličnega slovenskega rodoljuba sledeče pismo (kateremu je bila priložena večja denarna svota):

"V boju za čast goriških Slovencev, katero je skrunil grški list in za njim njegov goriški pajdaš, imeli ste nesrečo vsled neuvadnih in neprizakovanih okoliščin, da ste si nakopali velikih v občutnih gmotnih stroškov. Ker Vaš bojni narod, smatram kot narodno dolžnost goriškega Slovence, ki meni, da ume sedanjem položaj, da Vam s priloženo vstopico pripomorem pokriti vsaj gmotne stroške, ko Vam skrbij in truda, ki ste ga imeli, ne morem zunanjšati. Prosim Vas, ne zavrnite mojega skromnega daru, marveč sprejmite ga z zagotovilom, odličnega spoštovanja do narodnega bojevnika z željo, da bi Vam rodoljubi po Goriškem ne odrekli svoje podpore in priznanja v sedanjem težkem boju. Odličnim spoštovanjem Vaš... . (sledi podpis)."

Če tudi nam je zavest, da se ne trudimo za se, marveč za mili nam narod slovenski na Goriškem, vedno sladila gorenjski, katerim ne odide noben delavec na narodnem polju slovenskem, bilo nam je navedeno priznanje in pričevanje tega, kar vedno v sreču nosimo, prijetno tešilo po trudoplnih naporih zadnjih dnev. Iskrena želja pisateljeva, da bi nam pomogel vsaj v gmotnem oziru, nas je močno ganila ter omilila dar, ki prihaja iz takó plemenitega mišljenja. — Gotovi stroški naše pravde v resnici niso majhni, kajti ako obvelja odsoda z dné 26. t. m., znašali bodo 700 do 800 gld. Zato se obračamo pri tej priliki znova do častnih svojih naročnikov in z ujednootrovanjem zastopnikom naloženim nam dolžnostim.

Zel

Dr. Braun pred Rinnovamentu. — Danes je začela pred porotniki glavna obravnava toliminskega zdravnika dr. Brauna proti vsemu uredniku „Rinnovament“ zaradi razdaljenja časti. Dr. B. toži zaradi treh dolžitev: 1. da je lahkomiselno trosil nesnične vesti o koleri na Tolminskem, 2. da sprejema plačila tudi od ubožev, 3. da pretepa in grdo ravná s svojo ženo. — Po prečitani obtožnici govorí za nenavzročega zatoženca dr. Stanič iz Tolmina, ki obširno utemeljuje, naj sodni dvor dovoli 21 prič, ki dokazuje vse kar treba. Našteje veliko vrsto dejaj dr. B., s katerimi bi se dokazalo, da je „Rin“, prav pisal o dr. B.

— Dr. Egger, zastopnik tožiteljev, se upira temu predlogu, da bi se poklicale priče, češ, da po §. 490. dokaz resnice ni dopuščen. — Dr. Stanič ostaja pri svoji zahtevi in pravi, da dr. B. se naprej že sam obsoja, ako ne dopusti prič. Tudi jaz (dr. St.) sem lani imel tiskovno pravo, a sem celo sam zahteval, naj se le pozovejo vse zahtevane priče, ker sem hotel ostati čist pred svetom, a ne da bi se mislilo, da se hočem skrivati za paragraf, ki ne pušča v javnost kakih nečašnih dejaj. Ako hoče dr. B. biti čist, naj se dokazne, ali je resnica ali neresnica, česar se dolži. — Čitajo se zapisniki nekaterih prič, uradna povočila o Br. in Jeralli, na kar sodni dvor odide, da se posvetuje o predlogu dr. St. — Po nekaj minutah se sodni dvor vrne in predsednik naznani, da so bile vse priče odklonjene.

Na to je nastala mučna scena. Dr. Stanič pravi, da potem, ko so odbite vse priče, ne more nadaljevati obravnave. Uprše, da predseduje sodnemu dvoru svet. Gorjup, ki je bil trikrat napaden v časopisih Ieralovih, kar v celi zadavi ne more biti brez upliva. Govori obširno o uzrokih, ki ga silijo, da neha nadaljevati obravnavo.

Svet. Gorjup pravi, da vse to bi dr. St. lahko ohranil za pritožbo ničnosti. Pravi, da je uvišen nad enake sumnje. (Med govorom svet. Gorjupa sta med poslušalci pridno pritrjevala židovska odvetnika dr. Graziadio in dr. Enrico Luzzatto. Dr. Stanič zapusti dvorano, sodni dvor oddide. Med porotnike se pomeša dr. Graziadio Luzzatto, kritikujoč postopanje dr. Staniča. Tudi dr. Enrico Luzzatto je glasno kritikoval njegovo postopanje. Vse občinstvo nemirno.

Ob 12¹/₄. pop. se sodni dvor vrne in predsednik svet. Gorjup izjavlja, da se obravnava mora preložiti, ker ni navobčega ne zatoženca ne njegovega zagovornika; stroške preložitve plača dr. Stanič. Pravi, da se čuti uvišenega nad Ieralove napade in nad tolmačenja dr. St., o katerega postopaju naj bo sodila pristoja oblast (Odvetniška zbornica Ur.). — Dr. Graziadio Luzzatto zaklječe dvakrat: bene! bene!

Listalec. — Več čitalniških udov v Ma-

riboru: Dopus je bil že stavljen, a vsled tehnične zaprake pri sklepanju lista moral je izostati. Prihodnjic. Hvala lepa!

Ostale novice, političke, goriške in izostale Slovenije glej v priloženi 9. št. „Primorce“.

Zahvala.

Velika dolžnost veže nas podpisane, da izrekamo uajtoplejšo zahvalo vsem onim, ki so spremili do tibega „grota“ našega ljubezjnivega in dobrotljivega strica, gospoda

Dr. Ivana Pitamica,

c. kr. apelacijskega svetovalca v pokoji. Posebno se zahvaljujemo Dr. Staniču za prekrasni venec, precastiti duhovčini, blagim toliminskim gospodom, gospodom c. kr. uradnikom, zlasti blagorodnemu gospodu sodniku Milovčiču za skrb, da so se v tolikem številu udeležili gospodje pogrebnega spravoda, gospodu županu, gospodom odvetnikom, c. kr. žandarmeriji, gospodi lekaristarji za večkratno tolažilo ob času bolezni, slavnim toliminski čitalnicu in zavato-nosilec Ši. Premersteinu ml. ter pecem za ganljivo nagrobnico.

Iz globočine svojih žalostnih srce kljemo Vašem Bog povrni Vam dobrodejno, tolažljivo sočutje.

V Tolminu, dne 25. aprila

Ostali sorodniki.

Klement Rubbia

Urar v Semeniški ulici št. 8 v Gorici podaja prav dobre ure budilke (Wecker) z enoletnim zagotovilom po poštnem povzetju in poštne prosto po 2 gld. 80 kr. — Prodaja tudi druge stenske ure in verižice. Sprejema v popravo vsakoršne ure zagotavlja veste delo, točno postrežbo in zmerne cene.

Oklic in naznanilo.

Ker mi vsled naznanila v 16. št. „Soče“ od vseh stranih prihajajo mnogobrojna počasovanja po uzoreh raznimi knjižic, katerih razpolaganje uzoča precejšnje stroške in zamudo časa, naznanjam tem potom vsem onim čast strankam, ki so me da zdaj podpirati blagovolje, ter vsem onim p. n. gosp. učiteljem, trgovcem itd. ki bi me znali cenjenimi naročili počasiti, da izdelujem šolske knjižice, bodisi v obliki ali črtanju, povsem slične nevadnim „Grußbauerjevum“ knjižicam.

Edina razlika da so moje knjižice iz boljega materiala in mnogo ceneje.

Prodajalnica papirja in šolskih pripomočkov v Gorici

Ant. Jeretić

Razvoj imovinštih izdelkov dohaja se so drugo in v nasprotno farmac-utilno sponzilitato, ki so bilo po vsej avstrijskih kaupljilih oznameno; in so na takojšnjem letu v cenu proskrbijo tudi predmeti, kjer ni v celi.

JAVNA ZAHVALA.

za neštevilne izraze gorskega in odkritorskega sočutja med boleznjijo in o smrti našega preljubljenega soprega, oziroma očeta, gospoda

Andreja Luznika

posnetnika v Dornbergu

izreka prečasi, duhovčini, županstvu v prvi vrsti pa odelku tukajšnjih vetrancov, ki so drovati krasea venec in prishi godbo, veteranom iz Rihemberga in Pračine, in vsem onim, kateri so sprejeli k večnemu podluku nam nepozabnega soprega in očeta, izreka tudi v imenu vseh sorodnikov prečasno zahvalo

V Dornbergu, dne 20. aprila 1893.

Zaljuboča družina

Novač v televnikih in

piketih in slič.

Uzoreci na vse kraje prete postajajo

in perlino

Poštnosti v
lančenih blaga
na vse

SUKNA —

za spomladansko in poletno potrebo, od najdražje vrste, prave in trdne barve, na oblike, svrhule in

vsako potrebo, raspolaži po poštnem povzetju po tvorčkih

časih tudi na drobne zasebnikom in krajšem: Zaloge c. kr.

priv. tvořivé za fino sukno in volneno vlno

MORIZ SCHWARZ,

Zwittau bei Brün.

Sukna za uniforme, nepremčljivi lodni in lovski ukus, po-

ravjeni in doskinji za salonske oblike. Poplati plodi lid.

Blagož za ženske oblike

vez novosti v najboljši itbari.

Vaš poskus vodi k trajnemu kupovanju.

Knjige z uzoreci za krajšo posilja nefrankovano.

Priznana pli-

ama la vseh jednih krogov

J. Pserhofer-ja

I. Singer-
strasse 15.
Wien.

Kričilstilne kapljice, takdaj imenovane universalne krogljice, znane domače edvajajoče sredstvo.

Jedna skatilja z 15 kroglicami stane 21 kr., jedna navitka desetih skatilja 1 gld. 8 kr., pri nefrankovani posiljati po

povzetju 1 gld. 10 kr.

Ako se doma neprav posilja, ni treba plačati porto, in stane 1 navitka kroglijic 1 gld. 20 kr., 8 navitka 8 gld. 80 kr., 10 navitka 10 gld. 20 kr. (Manj, kot jedna navitka se ne posilja).

Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve kričilstilne krogljice“

In parli je, da ima početek vsake skatilje isti podpis J. Pserhofer v rednih plimnih, katerega je videti na navodilu za posiljanje.

Balzam za ozebljine J. Pserhoferja 1 posod 40 kr., prosto posiljanje 65 kr.

Trpotčev sok, 1 sklonjena 50 kr.

Amerikansko mazilo za trganje, 1 posodica 1 gld. 20 kr.

Prah proti potenju nog, skatilja 50 kr., posiljanje prost 75 kr.

Balzam za goltanec, 1 sklonjena 40 kr., posiljanje prost 65 kr.

Žižljenska esenca, (pražke kapljice) sklonjena 22 kr.

Angležki balsam, sklonjena 50 kr.

Fijakerski prsní prašek, 1 skatilja 85 kr., posiljanje prost 80 kr.

Tanokininska pomada, J. Pserhoferja, posokanje rast las, skatilja 8 gld.

Univerzalna plašter, prof. Stoudla, posodice 80 kr., posiljanje prost 75 kr.

Univerzalna čistilna sol A. W. Hilticha, domače sredstvo proti posledicam slabih prehrav, 1 navitka 1 gld.

Razvoj imovinštih izdelkov dohaja se so drugo in v nasprotno farmac-utilno sponzilitato, ki so bilo po vsej avstrijskih kaupljilih oznameno; in so na takojšnjem letu v cenu proskrbijo tudi predmeti, kjer ni v celi.

Razpolaganje po pošti vrže se tečno, a treba je denar poprej poslati; vedno

naročila tudi po poštinem povzetju.

Pri dodeljavitvi denarja po poštnej nakazni, stane porto dolet manj kakor po povzetju.

„NEW-YORK“ zavarovalnica na življenje.

(Ustanovljena l. 1845. — V Avstriji od l. 1876

Kupčijsko stanje 31. decembra 1892:

Imovina	713 milij. frankov
L. 1892. novo sklenjena zavarovanja	897 "
Dne 31. dec. 1892. bilo je pravoveljavnih zavarovanj nad	3.572 "
Preostanek aktiv vseh obveznosti	87 "

Avstrijske police zavoda „NEW-YORK“ podvržene so avstrijskim zakonom in izplačujejo se brez izjeme v društvenem uradu na Dunaju, I. Graben 8.

V 22 letih poslovanja v Evropi je „NEW-YORK“ izplačala svojim evropskim zavarovancem ali njihovim dedičem

110 milij. frankov

Glavno ravnateljstvo za Avstrijo

na Dunaju, I., Graben 8 in Spielgasse 1 (v društveni hiši.)

Vrhni zastop za Goriško in ostalo Primosko:

pri podružnici Ermano Tureck & Comp. v Trstu — v Gorici pa v Glediški ulici št. 8.

Ustanovil l. 1767 Johann Jakob Samassa.

ALBERT SAMASSA

c. in kr. dvorni zvonar

v Ljubljani

Harmonični in melodični glasovi z izborno pripravo za zvonjenje. Zvono do 40 centov more zvoniti en sam mož. Čista kovina s srebrobelo bliščobo. Močan čist glas. — Garan-cija pet let.

Cerkvene priprave iz masivnega brona: sveč-niki, lustri, svetilke, oltarni križi, kánonske ta-blice, lonci za cvetlice itd., dalje gasilnice, pumpe, ograje pri studencih, ventilji, itd.

Občine in požarne straže dobè naročila tudi na obroke.

Ceniki brezplačno!

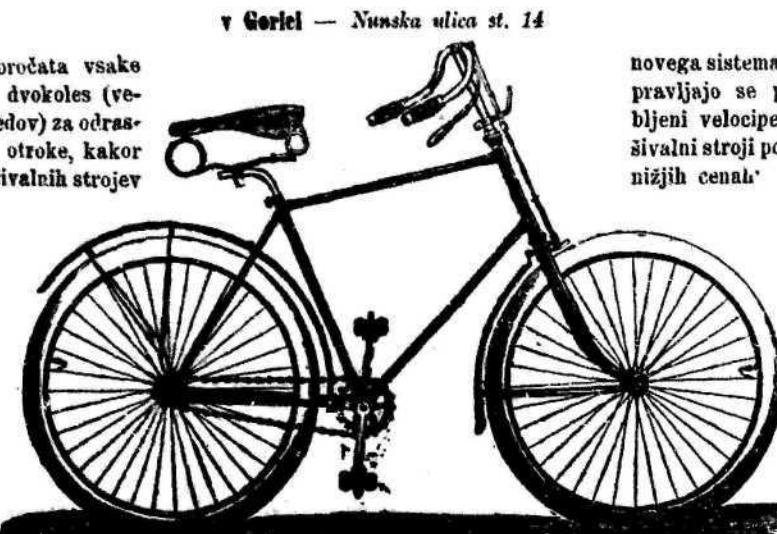
Štiri častne diplome.

21 svetinj.

SAUNIG & DEKLEVA

v Gorici — Nunska ulica st. 14

priporočata vsake vrste dvokoles (velocipedov) za odrasle in otroke, kakor tudi šivalnih strojev

novega sistema. Po-pravljajo se pobabljeni velocipedi in šivalni stroji po najnižjih cenah.

Zaupni mož v vsakej fari.

Vsevalno, čez tretje stoletje obstoječe, povod izvanredno zaspanje in spoščovanje učinkovito domače **demarstveno podjetje** (poročeni zaklad znaš čez 20 milijonov krov), česar glavni sedež je na Dunaju, ko je cesarsko kraljevo privilegirano ter je pod vrhovnim nadzorstvom viške c. kr. državne vlade in česar vsestransko priznano blagovno delovanje se razteza po vseh pokrajnah naše avstrijske domovine, pooblašča v vsakej fari po jednega zaupnega moža z valogom, pospeševati večje razširjenje tega podjetja v določenem kraj.

Razumne, čistne in v denarstvenem obziru popolno zanjo návijačo osebe, koje si z to pridobiti vedno rastoci postranski zaslužek za mnogo let, blagovljivo naj pod znamko „**20.191, Graz posttagern**“ več poizvedeti.

Karavne mineralne vode iz raznih stanic. Koméoni, farmacevtični in drogerijski izdelki najbolj čistane domače in tveje zdravilke posebnosti. Ribje olje, naravno in izvrsto, prijetnega okusa in kemično čisto. Ribje olje z železom ali železnim jedrom. Najčistejše žveplenokislo apno c. kr. kmetijske šole v Gorici za vinarsko rabo. Zdravila za živino: konjki cvet, konjaki pršček, goveji pršček. Homeopatična zdravila.

prodaja

Neostenanjena lekarna
Braunitzer v Rabatišču št. 16.
najemu
Alejzija Gliubich-a

Dr. Rose životni balzam

je nad 30 let znano, prehravljanje in siast pospešuje in napenjanja odstranjuječe ter nelo raztopljaljoče domače sredstvo.

Velika stekl. 1 gld., mala 50 kr. po pošti 20 kr. vel.

Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana, zakonita varovana varstvena znamka

Zaloga skoro v vseh lekarnah Astro-Ojerske.

Tam se tudi dobri:

PRAŠKO DOMAČE ZDRAVILO.

To sredstvo pospešuje prav izbornu, kar so vedoči mnoge skruse, čiščenje, zrnenje in ločenje ran ter poleg tega tudi blaži holecine.

V škatlicah po 35 kr. in 25 kr. Po pošti 6 kr. vel.

Na vseh delih zavojnine je moja tu dodana, zakonita varstvena znamka.

GLAVNA ZALOGA -

B. FRAGNER, Praga,

št. 203 204, Mala strana, lekarna „pri črnem orlu“.

Poštna razpošiljatev vsak dan.

V rabi še 30 let v dyornih konjuščinah in v včjih zavojnih in vojaških hlevih za kreplilo pred včjim dolom in po njem, proti podlivam, izvinjenjem, otravnost kit itd. daje konjim ponehnu moč za brzo tekanje.

Kwizidno restitucijska tekočina
prava voda za konje. Cosa 1 stekl. 1 gld. 40 kr.
Dobiva se v lekarnah in drogerijah Astro-Ojerske.
GLAVNO SKLADIŠE:
FRANZ JOH. KWIZIDA
in kr. avstri. In kr. rumun. avstri. založnik,
okrožni lokal v Korneburgu pri Dunaju

Paziti je na zgornji vzestavno znamko in zahtevati izročeno

Kwizidno restitucijsko tekočino. [3]

ANTON POTATZKY

v Raštelju št. 7 v Gorici
prodajalnica drobnega in pürnberskega blaga

na drobno in na debelo.

Jedino in najcenejše kupovališče.

Posebna zalog za kupovalce in razprodajalce na deželi, za krošnjarje in enjarje.

Največja zaloge čevljarskih, kroščkih, pisarskih, popotovalnih in kadilnih potrebščin.

Zimska obuvala

Vozilki in stoli na kolescih za otroke.

Strune za godala.

Posebnost: Semena za zelenjavno in trave.

Prosli dobro paši na naslov:

Na sredi Raštelja št. 7.

Na prodaj je:

nov težek voz, dobro kovan, nosi 50 metr. centov. — Stiskalica novega sistema z železnim vijakom in zmanjšano gonilno silo. — Čistilica za žito. — Stedilno ognjišče, primerno za gostilničarsko rabo. — Dve pumpi.

Cena in pogoji se izvejo pri Maksu Ličnu v Rihembergu.

Visoka provizija

in pri porabnosti tudi stalna plača daje se agentom za prodajo postavno dovoljenih srečk na obroku.

Ponudbe se pošiljajo: *An das Bank- und Wechselgeschäft der Administration des Mercur S. Politzer in Budapest, Dorotheagasse 12.*

EDINO PRAVI angleški čudodelni balzam.

Izdeluje in dobiva se edino v lekarni „k angelju varuhu“ lekarnarja Adolfa Thierry v Preigradi na Hrváškem. Vaska skleničica mora imeti redec etikete, z enako varstveno znamko kot je v tem oglašu, zavita je v ponk o porabi z enako znamko, in mora biti zapeta s srebenim pokrivalcem, v katerem so utisnjene besede: „Adolf Thierry, Apotheke „zum Schutzenzengel“ in Preigrad“. Vsak drugi balzam, ki nimata takih znamenj, treba je odklanjati, ker vsa tako poizvedenje imajo v sebi prepovedane snovi, kot aloe in podobne stvari. Kjer ni zalog mojega balzama, morati treba naravnost pod naslovom: „An die Schutzenzengel-Apotheke des A. Thierry in Preigrad bei Rohitsch-Sauerbrunn“. Pošilja se le proti pozvetu ali gotovemu plačilu. Po pošti stanje (proto poštne in zavojnine):

12 malih ali 6 dvojnatih steklenic gld.	1.86
60 " " 30 "	6.08
V Bosno in Hercegovino 2.30 ozir. 7 gld.	

Ponarejalec strogo zasidruje na podlagi zakona o varstvenih znamkah; ravno takši prekupe falsifikatov. Spričalo izvedencev pri kr. dež. vladu pravi vred analitičkega preiskovanja (šte. 5782 — B. 6108), da v mojem izdelku ni prepovedanih ali zdravju škodljivih snovi. Vsakega pol leta naznam vse one domače in tuge lekarne, v katerih se nahaja zalog mojega balzama. Dopisuje se v vseh jekizih.

Adolf Thierry

lekarnar „k angelju varuhu“ v Preigradi pri Rogateni Slatini.

„SLAVIJA“

vzajemno zavarovalna banka v Pragi

zavarne

cloveško življenje

po vseh kombinacijah

mnogo ugodnejje, ko vsaka druga zavarovalnica.

Cleni banke „Slavije“ imajo brez posebnega priznala po 10%, 20%, 25% in jedno lto celo 40%.

Za škodo izplačata je doslej banka „Slavija“ čez devet milijonov goldinarjev. — Po svojih rezervnih in poroštvenih fondih more se meriti z vsako drugo zavarovalnico.

Kako koristno in potrebno je zavarovanje življenja, dokazujo naslednje

primere:

1. Helena Avbeljnova, kramarica v Ljubljani, zavarovala se je dne 5. maja 1884. Do svoje smrti dne 15. februarja 1885 izplačala je 35 gld. 54 kr. zavarovalnice; banka „Slavija“ pa je izplačala njenim dedičem 1000 gold.

2. Dr. Fran Ambrožič, mestni zdravnik v Ljubljani, zavaroval se je dne 30. januarja 1875. Do svoje smrti dne 11. februarja 1891 izplačala je 1352 gld. 52 kr.; banka „Slavija“ pa je rodbini njegove izplačala 3000 gld.

3. Ivan Zor, c. kr. bračnji kontrolor v Ljubljani, zavaroval se je dne 10. decembra 1871. Do svoje smrti dne 8. februarja 1885 izplačala je 1393 gld. 92 kr.; banka „Slavija“ pa je izplačala njegove rodbini 3000 gld.

4. Miha Serdič, uradnik v Trstu, zavaroval se je dne 30. novembra 1878. Dasi je do svoje smrti dne 11. junija 1880 izplačala 80 gld. 16 kr., prejeli so dediči njegovi od banke „Slavije“ 1200 gld.

5. Marija Lenčkova, posestnica na Blanici ob Savi, zavarovala se je dne 5. maja 1879. Ko je umrla dne 24. maja 1882, izplačala je banka „Slavija“ dedičem njenim 5000 gld., da si je bilo uplačene zavarovalnice le 2292 gld. 16 kr.

6. Ivan Vlah, posestnik v Južnjih, zavaroval se je dne 25. novembra 1888 za 1000 gld. in dne 30 aprila 1890 zoper za 1000 gld. Na obe zavarovalni uplačati je do svoje smrti dne 13. januarja 1892 vsega vklip 192 gld. 16 kr.; dedici njegovi pa so prejeli od banke „Slavije“ 2000 gld.

7. Ivan Železnikar, urednik „Slova Naroda“ v Ljubljani, zavaroval se je dne 30. junija 1882 za 1000 gld. Do svoje smrti dne 26. januarja 1891 izplačalo je 381 gld. 60 kr.; banka „Slavija“ pa je izplačala dedičem 1000 gld.

8. Peter Budnar, c. kr. postni urednik v Ljubljani, zavaroval se je dne 10. maja 1876, ter je do svoje smrti dne 10 aprila 1892 izplačalo 597 gld. 12 kr. Banka „Slavija“ izplačala je po rodbini njegove izplačala 1500.

9. Andrej Velikičaj, gostilničar v Ilirske Bistrici bil je zavarovan od 15. dne maja 1880 do 3. dne junija 1887 in je v tej dobi uplačal 364 gld. 80 kr.; banka „Slavija“ pa je po smrti njegove izplačala udobje 1000 gld.

10. Reza Keranova, kramarica v Cerkljah pri Kranju, zavarovala se je dne 20. aprila 1884 za 1000 gld. in banka „Slavija“ izplačala je njenim dedičem ta znesek, dasi je do svoje smrti dne 21. septembra 1892 izplačala le 241 gld. 20 kr.

11. Ernesta Jelutičeva, soprga občinskega blagajnika v Kastnu, bila je zavarovana od 5. februarja 1884 do 19. avgusta 1888 ter je v tem času uplačala 187 gld. 60 kr.; banka „Slavija“ pa je izplačala njenemu soprogu 1000 gld.

Vsa pojasnila o zavarovalnih zadevah daje radovoljne generalni zastop banke „Slavije“ v Ljubljani v lastni hiši, Gospodske ulice št. 12.

vsako hišo je

Kathreiner-jeva Kneippova sladna Kava

z okusom **prave kave**. Ta daje nedosegljivo prednost, da se more opustiti škodljivo uživanje čiste ali pa pomešane prave kave ter pripravljati še veliko **ekusnejsa** in pri tem **zdravejša** ter **redilniša** kava. — **Nepresegljivo** kot primes k pravi kavi. Ponarejanj treba se je skrbno **ogibati**. — $\frac{1}{2}$ kilo po 25 kr. Dob

Edino pravo v belih paketih s podobo župnika Kneippa kot varstvena znamka.